

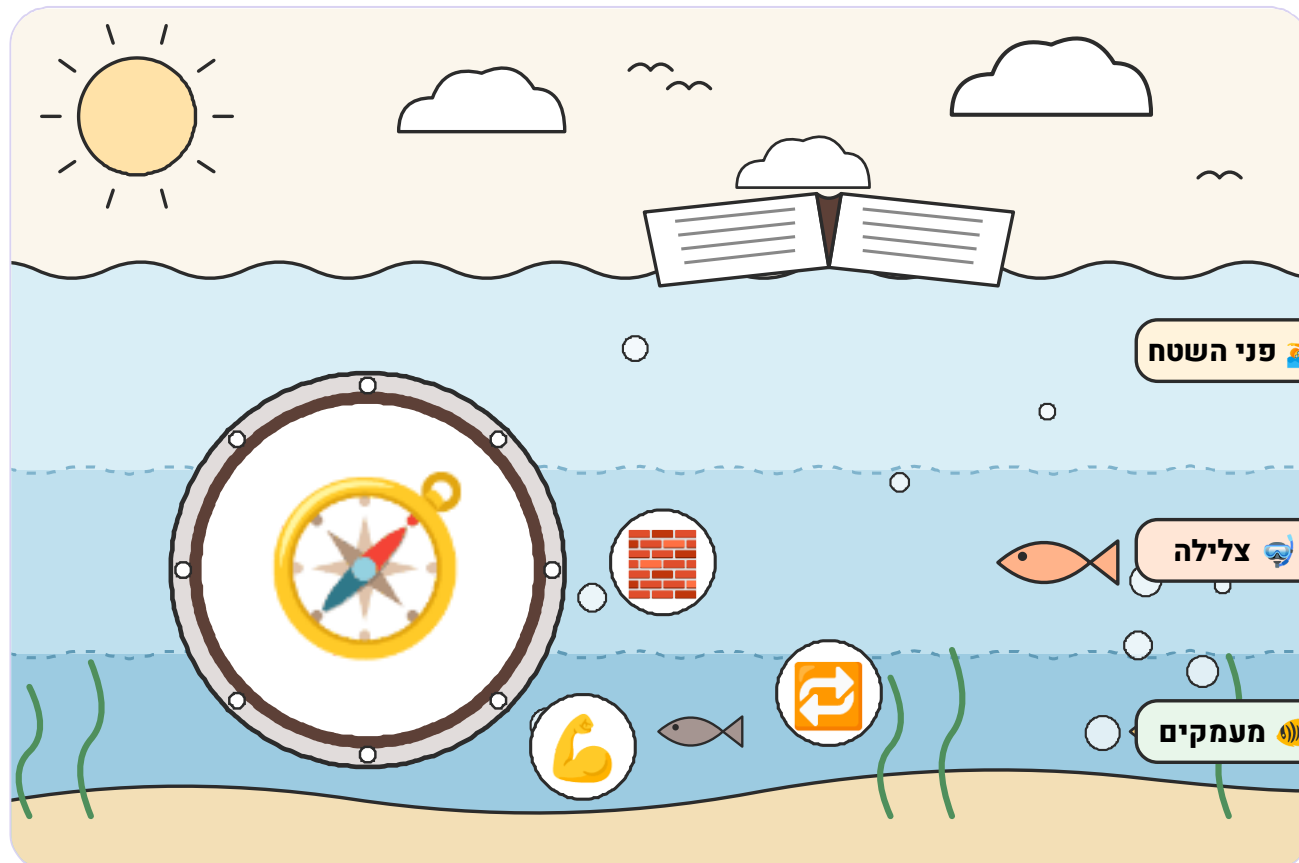

חוברת תלמיד • קריאה והבנה • חט"ע (לכיתות י'-י"ב)

קבלת החלטות, טעויות וחוסן

מה עושים כשנכשלים – ואיך קמים – צוללים בשלבים: מתחילים על פני המים ויורדים לעומק.

פני השטח

צלילה

מעמקים

תאריך:

כיתה:

שם:

טקסט ושאלות

- 6 הטקסט: הבחירה של שירן
- 7 חלק א' – שחייה על פני השטח
- 8 חלק ב' – צלילה
- 10 חלק ג' – מעמקים
- 13 בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה
- 14 מפתח תשובות למורה

כלים לקריאה

- 2 דף האסטרטגיות
- 3 מפת הצלילה
- 4 סימניות לגזירה
- 5 כרטיסי מילים לקיפול

איך משתמשים?

א. מתחילים בדף האסטרטגיות ובמפת הצלילה. ב. קוראים את הטקסט ועוצרים בתחנת העצירה. ג. עונים על השאלות לפי העומק: פני המים, צלילה והמעמקים. ד. מסיימים בבדיקה עצמית ובכרטיס יציאה.

חט"ע

עובד גם בשחורלבן

ניסוח לבנים ולבנות

להדפסה

כלים לקריאה

דף האסטרטגיות: איך קוראים לעומק?

אחרי הטקסט

מסכמים במשפט

מה הרעיון המרכזי – במילים שלי?

בוחנים בעין ביקורתית

האם הנימוקים משכנעים? מה חסר?

מחברים לחיים

איפה פגשתי משהו דומה? מה עמדת?

בזמן הטקסט

מסמנים בעיפרון

מילה לא מוכרת – עיגול. משפט חשוב – קו.

עוצרים בתחנות

מה קרה עד עכשיו? מה אני מנחש/ת שיקרה?

ממפים את הטיעון

טענה, נימוקים, טענת נגד, הפרכה ומסקנה. שימו לב למילות קישור.

לפני הטקסט

מציצים בכותרת ובתמונה

על מה הטקסט? מה כבר ידוע לי על הנושא?

קובעים מטרה

למה אני קורא/ת? למידע, להנאה, כדי לגבש דעה?

מזהים סוגה ומטרה

טור, כתבה, מאמר טיעון? מה הכותב/ת רוצה להשיג?

מקרא סימונים בעיפרון

מתחבר אליי

מפתיע אותי

לא הבנתי

משפט חשוב

מילה לא מוכרת

רשימת בדיקה לקורא/ת

קראתי את הכותרת ושאלתי את עצמי על מה הטקסט ☐

קראתי את כל הטקסט עד הסוף ☐

סימנתי מילה שלא הבנתי ☐

קראתי שוב את מה שלא היה ברור ☐

המטרה שלי בקריאה

למה אני קורא/ת את הטקסט הזה? מה הייתי רוצה לגלות?

כלים לקריאה

מפת הצלילה: סוג הטקסט ומילים חדשות

מפת הצלילה שלי

מעמקים

חושבים, מביעים דעה ויוצרים

צלילה

מסיקים, מקשרים ובודקים מילים ומבנה

שחייה על פני השטח

מוצאים מידע שכתוב בטקסט

סוג הטקסט: סיפור עם סוף פתוח

מה מאפיין את סוג הטקסט הזה? כתבו שני סימנים שתחפשו בקריאה:

לפני שצוללים

מה אני חושב/ת שיקרה בטקסט? (לפי הכותרת)

מילים חדשות

מילה	פירוש	משפט משלי
תודעה מתפתחת	אמונה שיכולות גדלות בעזרת מאמץ	
חיוביות כפויה	לחץ להיות אופטימי/ת בכל מצב	
להתאבל	לתת מקום לצער על אובדן	
בכל מחיר	לא משנה כמה זה עולה או פוגע	
לבחור בעיניים פקוחות	בחירה מודעת ושקולה	

סימניות לגזירה

גזרו לאורך הקו המקווקו ✂

המעמקים

מעבר לשורות

- האם הטיעון משכנע? למה?
- מה טענת הנגד החזקה ביותר?
- מה עמדת המנומקת?
- איך זה מתחבר לחברה שלנו?

השאלה שלי: 📝

קבלת החלטות, טעויות וחוסן
חט"ע

צלילה

בין השורות

- מה תפקיד הפסקה בטקסט?
- איזה יחס לוגי יוצרת מילת הקישור?
- מה המטרה של הכותב/ת?
- מה פירוש הביטוי בהקשר?

השאלה שלי: 📝

קבלת החלטות, טעויות וחוסן
חט"ע

פני המים

כתוב בטקסט

- מי? מה? איפה? מתי?
- איזה פרט מוכיח?
- מה קרה קודם ומה אחר כך?
- איפה זה כתוב?

השאלה שלי: 📝

קבלת החלטות, טעויות וחוסן
חט"ע

כלים לקריאה

כרטיסי מילים לקיפול

גזרו כל כרטיס, קפלו לאורך הקו המנוקד שבאמצע – המילה מקדימה והפירוש מאחור. תרגלו בזוגות. ✂

אמונה שיכולות גדלות בעזרת מאמץ	תודעה מתפתחת
לחץ להיות אופטימי/ת בכל מצב	חיוביות כפוייה
לתת מקום לצער על אובדן	להתאבל
לא משנה כמה זה עולה או פוגע	בכל מחיר
בחירה מודעת ושקולה	לבחור בעיניים פקוחות
ניגוד בין שתי קבוצות	ואילו
הסתייגות מהרעיון הקודם	ובכל זאת
הצגת חלופה למעשה שלא נעשה	במקום זה

הטקסט • סיפור עם סוף פתוח

הבחירה של שירן

לפני הקריאה

סוג הטקסט: סיפור עם סוף פתוח. האם לדעתכם תמיד כדאי לנסות שוב אחרי כישלון? מתי לא?

הניחוש שלי:

מילון קטן

תודעה מתפתחת

אמונה שיכולות גדולות בעזרת מאמץ

חוביות כפוייה

לחץ להיות אופטימי/ת בכל מצב

להתאבל

לתת מקום לצער על אובדן

בכל מחיר

לא משנה כמה זה עולה או פוגע

לבחור בעיניים פקוחות

בחירה מודעת ושקולה

הערות שלי

1 שירן הייתה בטוחה שתיכנס למגמת תיאטרון. היא התאמנה על המונולוג שלושה שבועות מול המראה. ביום האודישן, באמצע המשפט השני – ריק. המילים פשוט נעלמו. היא עמדה על הבמה עשר שניות ארוכות, ויצאה.

2 בבית היא לא דיברה עם אף אחד. בלילה כתבה הודעה לחברה: "אני לא מוכשרת. אני מוותרת על תיאטרון." האצבע ריחפה מעל כפתור השליחה.

3 היא לא שלחה. במקום זה פתחה מחברת וכתבה שלוש שאלות: מה בדיוק קרה? מה היה בשליטתי? מה אעשה אחרת? התשובות הפתיעו אותה. היא שמה לב שלא ישנה כמעט בלילה שלפני, ושהתאמנה רק לבד, אף פעם לא מול קהל.

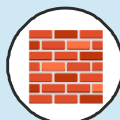
● **תחנת עצירה:** עצרו רגע: מה קרה עד כאן? מה לדעתכם יקרה עכשיו?

4 למחרת ניגשה למורה לתיאטרון. "יש אודישן נוסף בעוד חודש", אמרה המורה, "והאמת? רוב השחקנים שאני מכירה שכחו טקסט לפחות פעם אחת. השאלה היא מה עושים עם זה."

5 שירן יצאה מהחדר עם תוכנית: להופיע כל שבוע מול המשפחה, לישון לפני האודישן, ולהכין 'משפט הצלה' למקרה שהמילים נעלמות. אם תקבל? את זה עוד לא ידעה.

6 חוקרת החינוך שטבעה את המושג 'תודעה מתפתחת' מצאה שתלמידים הרואים ביכולת דבר קבוע נוטים לוותר אחרי כישלון, ואילו מי שרואים בה דבר שמתפתח – מתאמצים יותר. ובכל זאת, יש מבקרים המזהירים מפני 'חוביות כפוייה': לא כל כישלון הוא הזדמנות, ולפעמים מותר להתאבל, לנוח ואף לבחור דרך אחרת. חוסן אמיתי, לדבריהם, איננו להמשיך בכל מחיר – אלא לבחור בעיניים פקוחות.

פסקת הרחבה – חט"ע

שאלות לפי עומק • חט"ע

הבחירה של שירן

שם: _____

חלק א' - שחייה על פני השטח

נאתר בסיפור ובפסקה העיונית את המידע המרכזי.

איתור מידע

פני המים • כתוב בטקסט

1

מה קרה לשירן באודישן?

א. היא שכחה את הטקסט

ג. האודישן בוטל

ב. היא חלתה

איתור מידע

פני המים • כתוב בטקסט

2

מה עשתה שירן במקום לשלוח את ההודעה?

א. הלכה לישון

ג. מחקה את המספר של החברה

ב. כתבה שלוש שאלות במחברת

איתור מידע

פני המים • כתוב בטקסט

3

מה גילתה שירן על עצמה?

א. שלא ישנה ושהתאמנה רק לבד

ג. שהמורה כעסה

ב. שהיא לא אוהבת תיאטרון

בדיקת פרטים

פני המים • כתוב בטקסט

4

נכון או לא נכון? סמנו ✓ בטבלה

המשפט	נכון ✓	לא נכון X
לפי החוקרת, מי שרואים ביכולת דבר שמתפתח מתאמצים יותר.	☐	☐
המבקרים טוענים שכל כישלון הוא הזדמנות.	☐	☐
לפי המבקרים, חוסן אמיתי הוא להמשיך בכל מחיר.	☐	☐
שירן גילתה שהתאמנה רק לבד, אף פעם לא מול קהל.	☐	☐

אוצר מילים בהקשר

פני המים • כתוב בטקסט

5

השלימו את המשפטים בעזרת מחסן המילים

להתעלם

מתאמצים

להתאבל

לוותר

מחסן מילים:

1. תלמידים הרואים ביכולת דבר קבוע נוטים _____ אחרי כישלון.

2. מי שרואים ביכולת דבר שמתפתח - _____ יותר.

3. לפעמים מותר _____, לנוח ואף לבחור דרך אחרת.

שאלות לפי עומק • חט"ע

הבחירה של שירן (המשך)

שם:

חלק ב' - צלילה

נבחן את מבנה הטקסט, את מילות הקישור ואת היחס בין העמדות.

סימון בטקסט

צלילה • בין השורות

6

מסמנים בטקסט

- סמנו בצהוב את מילות הקישור שפותחות את עמדת המבקרים.
- סמנו בירוק את המשפט שמגדיר מהו חוסן אמיתי לפי המבקרים.

מיון וארגון

צלילה • בין השורות

7

'תודעה מתפתחת' או 'חיוניות כפויה'? (מיינו: סמנו ✓ בעמודה המתאימה)

הפריט	תודעה מתפתחת	ביקורת: חיוניות כפויה
היכולת מתפתחת במאמץ	☐	☐
מותר להתאבל ולנוח	☐	☐
אחרי כישלון – מתאמצים יותר	☐	☐
לא כל כישלון הוא הזדמנות	☐	☐

קישור מושגים

צלילה • בין השורות

8

התאימו בין מילת הקישור לתפקידה הלוגי בטקסט

א. הצגת חלופה למעשה שלא נעשה

1. ואילו

ב. ניגוד בין שתי קבוצות

2. ובכל זאת

ג. ייחוס דעה למקור

3. במקום זה

ד. הסתייגות מהרעיון הקודם

4. לדבריהם

מבנה ומטרה

צלילה • בין השורות

9

מהו תפקיד הסוף הפתוח בסיפור?

- א. להשאיר את הקורא/ת להתמקד בתהליך ולא בתוצאה
- ב. להראות שהכותב/ת לא סיים/ה
- ג. לבלבל

שאלות לפי עומק • חט"ע

הבחירה של שירן (המשך)

שם:

מבנה ומטרה

צלילה • בין השורות

10

מה היחס בין שני חלקי הפסקה האחרונה?

- א. הצגת רעיון ואחריו הסתייגות ביקורתית
- ב. שתי דוגמאות זהות
- ג. שאלה ותשובה

מבנה ומטרה

צלילה • בין השורות

11

'לבחור בעיניים פקוחות' הוא:

- א. ביטוי מושאל – בחירה מודעת
- ב. הוראה רפואית
- ג. תיאור של שינה

מבנה ומטרה

צלילה • בין השורות

12

מה תורם השילוב בין סיפור לפסקה עיונית להבנת הנושא? הסבירו את תפקידו של כל חלק והביאו דוגמה מכל אחד.

מבנה ומטרה

צלילה • בין השורות

13

בפסקה האחרונה מוצגות שתי עמדות. הציגו אותן, הסבירו כיצד מילות הקישור מארגנות את היחס ביניהן, וקבעו לאיזו עמדה קרוב סוף הסיפור – נמקו.

שאלות לפי עומק • חט"ע

הבחירה של שירן (המשך)

מארגן גרפי

צלילה • בין השורות

14

מלאו טבלת טיעון: שתי העמדות מהפסקה האחרונה ועמדתכם

טענה	נימוק	דוגמה מהסיפור של שירן

חלק ג' - מעמקים

עכשיו תורכם לגבש עמדה, לנמק וליצור.

העברה למקרה חדש

המעמקים • מעבר לשורות

15

האם עליה לנסות שוב או לבחור דרך אחרת? נמקו לאור שתי העמדות בטקסט.

מקרה לבחינה: מאיה והבריכה

מאיה מתאמנת בשחייה תחרותית שש שנים, ושוב לא התקבלה לנבחרת. בזמן האחרון היא מגלה שהיא נהנית יותר לאמן ילדים קטנים.

הבחירה של שירן (המשך)

שם:

כתיבה ונימוק

המעמקים • מעבר לשורות

16

כתבו מאמר עמדה: 'האם תמיד כדאי לנסות שוב?' – היעזרו בסיפור של שירן ובשתי העמדות שבפסקה האחרונה, ושלבו את מודל מעש"ה או גש"ר מאח"ד.

[illegible]

כלי חוסן

המעמקים • מעבר לשורות

17

כתבו יומן פנימי של שירן בלילה שאחרי האודישן לפי מעש"ה: מה קרה, עכשיו מה אני מרגישה, שואלת, הכוונה – ושלבו בו את ההבחנה בין התמדה לבחירה מודעת.

שיח בכיתה

המעמקים • מעבר לשורות

18

מעגל שיח

- מה ההבדל בין 'נכשלת' לבין 'אני כישלון'?
- מתי נכון להתמיד ומתי נכון לבחור דרך אחרת?
- מי או מה עוזר לכם לקום אחרי משהו קשה?

שאלות לפי עומק • חט"ע

הבחירה של שירן (המשך)

ייצוג חזותי

המעמקים • מעבר לשורות

19

שרטטו שני שבילים – 'להתמיד' ולבחור דרך אחרת – וכתבו על כל אחד שיקול מהטקסט.

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה

בודקים את עצמנו

סמנו בכל שורה איך אתם מרגישים

עוד לא	בערך	בטוח/ה	
			אני יודע/ת להסביר את המושג 'תודעה מתפתחת' ואת הביקורת עליו.
			אני יודע/ת לזהות מילות קישור של ניגוד והסתייגות.
			אני יכול/ה לבנות טיעון המשלב סיפור ועמדה עיונית.

כרטיס יציאה

קבלת החלטות, טעויות וחוסן • חט"ע

שם:

כיתה:

תאריך:

1. משפט אחד שמסכם את עמדת המבקרים:

2. דוגמה מחיי לבחירה 'בעיניים פקוחות':

3. האם שירן מגלמת תודעה מתפתחת? נמקו בקצרה.

כמה נהייתי מהטקסט? 1 2 3 4 5

מה אני לוקח/ת איתי מהטקסט? כתבו או ציירו

מפתח תשובות למורה

מפתח תשובות למורה

מפתח תשובות למורה – חט"ע. שאלות פתוחות: תשובות אישיות. מחפשים תשובה שנשענת על הטקסט, מנומקת ומנוסחת במשפטים שלמים.

שאלה	תשובה
1	א. היא שכחה את הטקסט
2	ב. כתבה שלוש שאלות במחברת
3	א. שלא ישנה ושהתאמנה רק לבד
4	1. נכון 2. לא נכון 3. לא נכון 4. נכון
7	היכולת מתפתחת במאמץ ← תודעה מתפתחת; מותר להתאבל ולנוח ← ביקורת: חיוביות כפויה; אחרי כישלון – מתאמצים יותר ← תודעה מתפתחת; לא כל כישלון הוא הזדמנות ← ביקורת: חיוביות כפויה
8	1-ב, 2-ד, 3-א, 4-ג
9	א. להשאיר את הקורא/ת להתמקד בתהליך ולא בתוצאה
10	א. הצגת רעיון ואחריו הסתייגות ביקורתית
11	א. ביטוי מושאל – בחירה מודעת

יצרה: רוית ראש בן ישי

קוראים את העולם שלנו • קבלת החלטות, טעויות וחוסן • חוברת תלמיד לחט"ע

